Kan hij in dien verborgen buidel zich er nog afmaken met een kleinigheid, dan ziet hij hieruit zelf, hoe weinig hij God nog liefheeft. En voelt hij omgekeerd, dat hij voor Gods oog in den buidel geen kleine gave *durft* steken, dan is dit hem een gelukkig blijk, dat hij God vreest.

Wie aan de Diaconie geeft, legt zijn geld op 's Heeren tafel en laat het in 's Heeren naam door de diakenen aan Gods armen uitdeelen.

Hij persoonlijk heeft er dus geen eere en geen zelfvoldoening van. En de armen danken niet hem, maar den Heere.

Zoo ontgaat dus de lof aan het schepsel en keert zich de lof tot Godes glorie.

Wie dat nu wil, staat goed.

Wie dat niet wil, staat nog verkeerd.

Dien is het nog om eigen zelfvoldoening, om eigen eere, om eigen vertoon en om eigen bedrijvigheid te doen.

Dan prijzen de menschen uw weldadigen zin, maar bij God hebt ge uw loon weg.

Ook daarom kan dus de Diaconie niet gemist worden; moet ze er zijn; en moet *altoos* de Diaconie in den Naam des Heeren bij alle weldadigheid in de gemeente des Heeren den voorrang eischen.

Ze mag niet afgeschaft. Ze mag niet in den steek gelaten. Ze moet voorop blijven gaan.

Mits ze dan ook een *Christelijke* Diaconie zijn wil, en er zich op toelegge dit meer en meer te worden.

Maar, helaas, ook in de Diaconie sloop in het laatst der vorige eeuw een booze geest. Toen is ze om haar eere gekomen. Toen heeft ze de liefde gekwetst; den Heere smaadheid aangedaan; en zich ververloopen in bureaucratie.

En geheel ontkomen aan die zonde *is ze nog lang niet.*

Hier moet nog meer van gezegd.

Doch dat meerdere stellen we uit tot een volgend nummer.

Dienst des Woords is niet in eigenlijken zin Evangelieprediking.

Dit zeggen zal bij den eersten opslag vreemd schijnen, en toch stellen we er prijs op, dit denkbeeld niet los te laten.

In zwang kwam deze verkeerde zienswijze, alsof Dienst des Woords hetzelfde ware als Evangelieprediking op tweeërlei zeer natuurlijke wijs.

Vooreerst doordien men op het laatst der vorige eeuw het Oude Testament in den hoek zette, en het deed voorkomen als ging ons eigenlijk alleen het Nieuwe Testament aan; ja, als ware zelfs niet heel dit Nieuwe Testament, maar alleen het Evangelie daarin de hoofdzaak die ons raakte, en die in de prediking tot de gemeente moest worden gebracht.

In kringen, die met deze averechtsche voorstelling meegingen raakte dan ook de uitdrukking van „dienaar des Woords" en „dienst des Woords" almeer in onbruik. Men werd prediker, en wel prediker van het Evangelie, en achtte zich dan ook tot niets anders geroepen, dan om den zakelijken inhoud van het Evangelie telkens en telkens weer te herhalen. En zoo ontstonden dan ook de uitdrukkingen van „Evangelieverkondiging", „Evangelisatie" en „Evangelist", altegader uit dezelfde dwaling.

Aan de Heilige Schrift in haar geheel als Woord Gods geloofde men niet meer, of ontkende althans, dat die Schrift als zoodanig moest gepredikt worden. Wel gaf men toe, dat er een Woord Gods *in* de Schrift was, en meende dat Woord Gods dan hoofdzakelijk in Joh. 3:16 te vinden; maar de Heilige Schrift als zoodanig gaf men prijs, en wilde dus ook van een dienst des Woords niets meer weten. Gevolg waarvan was, dat negen tienden van de Schrift op den kansel een gesloten boek bleef, en een zeker aantal sprekende teksten altoos weer als motto of als thema voor de predicatie gekozen werden.

In onze Gereformeerde kringen stelde men dan nog wel den eisch, dat aan de aanbieding van het Evangelie de val zou voorafgaan, en dat de dankbaarheid er op volgen moest; maar ook met deze kostelijke bijvoeging, bleef het dan toch in elke predicatie ongeveer deselfde inhoud; en hield alzoo de dwaling stand, alsof de dienst des Woords bestond in een, jaar in jaar uit, herhalen van eenige algemeene waarheden, zonder dat het ooit tot een wezenlijke prediking van het *Woord* als zoodanig kwam.

Doch er was ook nog een tweede, en meer eerbiedwaardige dwaling, die deze verkeerdheid in de hand werkte, ontleend aan het voorbeeld der heilige apostelen. Van hen bezat men tal van uitdrukkingen in den geest van het: „Wee mij, zoo ik het Evangelie niet verkondig"; deze uitdrukkingen nu pasten de leeraren in intreepredicatiën gemeenlijk zonder meer op zich zelven toe; en zoo geraakte men allengs zelf in de meening, en bracht er de gemeente in, alsof metterdaad de roeping der heilige apostelen tevens de roeping aanwees van den dienst des Woords.

Dit punt eischt dus nadere toelichting.

En dan sta hier allereerst een krachtig protest tegen de gewoonte der onnadenkendheid, om een „dienaar des Woords" met een „apostel" op één lijn te plaatsen.

Dit mag niet.

De heilige apostelen hadden een geheel bijzondere en éénige roeping, die met hun uitsterven *niet* vernieuwd noch voortgezet is. Wel beweert Rome, dat in den apostolischen zetel van Rome het apostolaat voortleeft, en houden de Irvingianen staande, dat er onlangs nieuwe apostelen zijn opgestaan, maar alle goed Gereformeerde kerken zijn steeds tegen dit beweren in verzet gekomen.

Doch ook al geven we toe, dat er tusschen hun roeping en die van den dienaar des Woords toch altoos eenige analogie of eenige overeenkomst bestaat, zoo mag hierbij toch nooit uit het oog verloren, noch hun bijzondere gave, noch het bijzondere in hun zending.

Hun bijzondere gave lag in hun onfeilbaarheid bij de prediking aan de wereld, door wat ze te boek stelden voor de Heilige Schrift des Nieuwen Testaments; en hun bijzondere zending in hun last, om het Evangelie te gaan prediken *aan hen, die dat Evangelie niet kenden.*

Herinnert men zich nu onze bepaling, dat de *dienst des Woords* niet anders kan plaats grijpen dan in de „vergadering der geloovigen," dan blijkt reeds hieruit, hoe deze twee vlak tegenover elkander staan.

De apostelen werden gezonden tot *ongedoopte* Joden en Heidenen, die den Christus niet kenden; zij predikten aan deze ongedoopten den Christus, *opdat ze gedoopt wierden in zijn naam;* en zoodra dit doel bereikt was, stichtten ze uit deze gedoopte personen *kerken.*

Het apostolaat is alzoo de prediking van den Christus aan volwassen personen, die den Christus nog niet kennen, en doelt op den Doop en de stichting van kerken. Terwijl omgekeerd de dienst des Woords eene prediking is tot volwassenen en tot kinderen, *die reeds gedoopt zijn*, en naar de mate hunner jaren den Christus belijden.

Korter gezegd: het apostolaat bereikt *zijn einddoel* met den heiligen Doop; en de dienst des Woords *gaat van den Doop uit.*

Hiermee saamhangend moet dus ook de dienaar des Woords verbonden zijn aan bepaalde, reeds gestichte kerken; terwijl de apostelen aan niet éene kerk verbonden waren, maar gezonden wierden tot wat nog *geen* kerk was, en voorts alle kerken saâm regelden en ordenden.

En wat óók terstond in het oog springt, nooit merkt gij, dat de heillige apostelen een tekst voorlezen, en daarna over dien tekst spreken; terwijl toch omgekeerd een dienaar des Woords, die zonder tekst optrad, reeds daardoor zich zelven buiten den Dienst des Woord zou sluiten. Iets wat óók doorgaat bij de Catechismusprediking, overmits wie den Catechismus predikt, tot grondslag legt *alle die teksten* uit Gods Woord, waarnaar de Catechismus verwijst.

Alles is dus anders.

Geheel de zending en geheel de werking en geheel het optreden is ganschelijk onderscheiden. Het is een andere roeping, het is een ander verband, het zijn geheel andere hoorders.

Wil men dan ook een analogie zoeken, die in onzen tijd, althans nog eenigszins aan het apostolaat beantwoordt, dan moet die niet gezocht in den dienaar des Woords, maar in den *zendeling.*

Ook de *zendeling* toch gaat uit naar ongedoopten, hetzij dan Heidenen, Joden of Mahomedanen. Ook hij treedt niet op in een vergadering van geloovigen, maar voor een kring van onbekenden met den Christus. Ook hij is nooit aan een bepaalde kerk verbonden, maar heeft een *algemeene* zending, en voor zoover hij kerken stichten mocht, draagt hij de zorg voor alle deze kerken. Iets wat nu niet altoos zuiver is gehouden, daar vaak een zendeling aan één station is verbonden, en zich geheel als predikant van één bepaalde kerk gedraagt; maar deze verkeerde handeling heft het eigenlijk karakter van den *zendeling* niet op.

Als wezenlijke *zendeling* werkt ook hij op den Doop aan, en gaat niet van den Doop uit.

Het is dus vóór alle dingen noodig dat een dienaar des Woords, om recht te prediken, zich helder bewust worde van zijn positie. Alle nabootsing van het apostolaat moet hij verre van zich doen, en evenmin mag hij zendeling of evangelist willen zijn.

Hij mag niet optreden als sprak hij voor ongedoopte heidenen of Joden, maar moet zich steeds helder voorstellen, dat hij optreedt in een vergadering van geloovigen, waaraan hij als dienaar verbonden is.

Die vergadering van geloovigen *is* gedoopt; die Doop onderstelt, dat God de Heere met zijn wederbarende genade de prediking des Woords voorafgaat; en dat alsnu de dienst des Woords komt, om de alzoo begenadigden op te roepen tot bekeering; eens principieel; en voorts telkens bij voortgang en vernieuwing.

Het gaat dus niet aan, dat in een dienst des Woords de vergadering der geloovigen worde toegesproken, als wist ze nog van niets; als ware zij nog vreemd aan de eerste beginselen der waarheid; en als moest haar de Christus nog voor het eerst gepredikt worden.

Zij is een kerk van Christus. Ze belijdt haar Christus. Zij leeft uit de genade van haar Christus. En heel de voorstelling als moest haar het Evangelie nog voor het eerst gepredikt worden, is daarom onzinnig.

In de vergadering der geloovigen *is* het fundament gelegd, en wat geschieden moet, is dat alsnu op dat fundament worde *voort gebouwd.* Ook wel nu en dan wat *melk* voor de kinderkens, maar toch voor de vergadering der geloovigen moet voedzaam brood en *vaste spijze* bereid.

De vergadering der geloovigen heeft er niets aan, of haar altoos weer de algemeene, ieder bekende waarheden worden voorgehouden. Dat mat af. Dat doodt het gehoor. Dat verstompt de geestelijke belangstelling. Het voedt niet en het verrijkt de gemeente niet. Het bouwt haar niet op, en kan daarom niet *stichten.*

Want *stichten*, dit wete men wel, wordt gedurig in tweeërlei zin gebezigd. Soms van het eerste stichten van kerken; maar ook van het stichten van de geloovigen in een bestaande kerk.

In dien eersten zin nu sticht de apostel en de zendeling kerken; maar het *tweede stichten* is de taak van den dienst des Woords.

En dit laatste *stichten* nu staat in het Grieksch des Nieuwen Testaments met een woord dat *bouwen* beteekent; opbouwen; de muren op het fundament hooger optrekken.

Men sticht dus niet, zoo men iets gemoedelijks zegt, of een zekere aandoening opwekt. Neen, dán alleen voldoet de dienaar des Woords aan zijn roeping om de vergadering der geloovigen te stichten, zoo hij ze *op*bouwt in hun allerheiligst geloof, d. w. z. zoo hij te weeg brengt, dat hun geloof op het fundament, dat in Christus gelegd is, hooger rijze, breeder gestalte aanneme, meer inhoud erlange, vaster kome te staan, en zich rijker kunne ontwikkelen. En dit laatste natuurlijk niet enkel *verstandelijk*, maar in nog hooger mate *geestelijk.*

De „vergaderingen der geloovigen" moet geen convent van kleine theoloogjes worden, maar een vergadering van mannen en vrouwen vol van kracht en des Heiligen Geestes.

KUYPER.

Uit de Pers.

Prof. Wielenga van Kampen schrijft in de *Bazuin* no. 50 over het oorspronkelijk standpunt der Afgescheidenen of Christ. Gereformeerden dit:

Om *het bezit* of *behoud* der kerkelijke goederen ging het dus in de vervolging niet. Het verlies dier goederen waren »de uitgeleide gemeenten" bereid zich, *in onderwerping aan de beslissing van het politiek gezag* te getroosten. Toch was en bleef het naar hunne innige en *gegronde* overtuiging *onrecht*, een onrecht hun aangedaan zelfs in strijd met de Grondwet van 1815. Onder protest handhaalden ze *hun recht.* En alleen op *liberaal-revolutionair* standpunt kan hun dat recht worden betwist.

Ook ging het niet om *zekere verhouding of betrekking der kerk tot den Staat of de Overheid*, het allerminst om herstel van »de oude Staatskerk."

Uit al de geschriften en adressen uit dien tijd blijkt, dat ze met de Gereformeerden van alle tijden er diep van overtuigd waren dat het oordeel der Overheid over de kerk en hare houding jegens de kerk van niet den minste invloed is op *het wezen en bestaan der kerk, als kerk des Heeren.*

Of de Overheid haar *kent* of *niet kent*, haar *aanmerkt* of niet *aanmerkt*, haar *minkent* of *eert*, doet haar als kerk des Heeren meer noch minder zijn.

Ontstaan door de genade haars Gods heeft zij voor zich het cachet, het stempel der burgerlijke Overheid *niet noodig* om kerk of gemeente des Heeren *te zijn.*

Duidelijk is dat door Mr. Van Hall in zijn »Pleitrede" uiteengezet. (pag. 44 en 45).

»Het is de geloofsovertuiging van deze geïntimeerden 1) (en gemakkelijk zou het zijn aan te toonen, dat zoodanig de overtuiging van ieder waarlijk *Gereformeerde* is), dat niet alleen de waarheid, het fondament der kerk, maar ook de kerkinrigtingen zelve, onafhankelijk zijn van den Staat; dat de Overheid, ten aanzien van leer en organisatie *binden* alleen beschermen en toezien, ne respublica dam num capiat (opdat de staat geen schade lijde) niet heerschen mag. De gescheidenen ontveinzen zich niet, dat, bij de organisatie van het Herv. kerkgenootschap in 1816, de kerkvorm is beschouwd geworden, als af hankelijk van het goedachten der Regeering. Maar, tot de tusschenheen en het door hen verlatene genootschap bestaande verschillen behoort dan ook juist dit voornamelijk, dat de gescheidenen in gemoede overtuigd zijn, dat het verheerlijkte Hoofd zijner uitverkorene gemeente heerschappij voert ook over *de zichtbare vergadering der zijnen op aarde*? dat de zoogenaamde uitwendige belangen der kerk onafscheidelijk zijn van de inwendige, en dat de zichtbare vereeniging van Christenen, *de gemeente*, door den Heere gesticht zijnde, door Hem zelven wordt geregeerd, en zulks door middel van door Hem gezondene Dienaren en Opzieners, *niet* door middel *van de wereldlijke Overheid.*"

Gulden woorden, die ook nu nog de aandacht der Chr. Geref. gemeenten verdienen. Ds. ten Hoor doet den mannen van 1834 onrecht als hij zegt: 2) »Conservatief was men op het punt van de historische verhouding van de kerk tot de Overheid. Men poogde in dit opzicht niet alle macht het oude vast te houden." De historie spreekt hier anders.

Hoor slechts verder Mr. Van Hall, die, als een der hunnen, wel wist wat hunne overtuiging op dit punt was:

»Als burgers wenschende onderworpen te zijn, gevoelen de geïntimideerden alzoo levendig hunne godsdienstige en kerkelijke onafhankelijkheid. Die te verloochenen, zou geloofsverzaking zijn."

»In dit geloof tot gemeenten vereenigd, worden zij door deze vervolgingen daarin gesterkt, daar zij uit de thans plaatshebbende gebeurtenissen zien, hoe gevaarlijk de invloed van den Staat voor den godsdienst zelve is, en hoe gedurig die invloed naar uitbreiding streeft. Het onderzoek der grondwettige bepalingen omtrent dit punt, en de materieele uitlegging daaraan door hunne tegenpartij gegeven moest hen daarenboven tot den twijfel brengen, of ook de Nederlandsche staat geen *nationaal* Christendom hoegenaamd meer bezat en die twijfel moest hen meer en meer overtuigen van het misdadige dat er in zou gelegen zijn, om *de geestelijke politie* der kerk van Christus met de wereldlijke politie te doen samensmelten."

»Neen, nimmer wenschen zij daaraan medeplichtig te zijn, ook niet ten einde daardoor eenigen geldelijken onderstand te bekomen, en zoodoende voor traktementen hunne vrijheid te verkoopen en het recht van Christus kerk te verloochenen."

Dit is mannentaal, die ons goed doet te hooren en die er van getuigt, dat men zich zeer goed bewust was, wat men ter dezer zaak naar Gods Woord en den eisch der Geref beginselen wilde. Het jongere geslacht kan in dezen nog bij hen ter schole gaan. Men lese toch hunne geschriften.

Dat zij met een beroep op de wetten des lands bij de Regeering hebben aangedrongen op bescherming en handhaving hunner rechten tegenover derden heeft met het begrip van Staatskerk niets te maken. Daartoe was de Overheid in gebondenheid aan hare eigene wetten verplicht en de gemeente had als *Geref. gemeente* krachtens de vigeerende wetten *daarop recht.*

Dit staat dus *historisch* vast: dat het *in de vervolging* niet ging om *de kerkelijke goederen* en ook niet om een *zekere verhouding tot den Staat of de Overheid.*

Het ging *eenig en alleen, om de verhouding van »de uitgeleide gemeenten" tot de aloude Geref. kerken of gemeenten.*

Hadden zij willen toestemmen, dat ze *tot deze* in geenerlei betrekking stonden en dus niet eene *bestaande Gesindheid* waren, de vervolging zou terstond zijn opgehouden.

Dezen eisch stelde hun de Regeering en in de Ministeriëele Missive van 11 Dec. 1835, en in het Koninklijk Besluit van 5 Juli 1836.

En nu bedenke men wel, dat dit ter dier tijd geen afgetrokken quaestie was die op *het bestaan, de openbaring* en *de vrijheid* der gemeenten als zoodanig weinig of geen invloed uitoefende.

Ook te dezer opzichte zijn de tijden veranderd of liever is er in de houding der Regeering een groote wijziging gekomen.

»De Ned. Geref" of »Doleerende gemeenten" zijn ook van de rechten der aloude Geref. kerken beroofd en uit de bezittingen verdreven, evenzeer als »de uitgeleide gemeenten" van 1834.

Doch welk een onderscheid in de naaste gevolgen! »De uitgedrevenen" van 1886 konden zich terstond als Geref gemeenten openbaren. Zij konden Ouderlingen en Diakenen kiezen. Zij mochten zoo talrijk vergaderen als zij wilden. Niemand verbiedt hun zelfs zich *Ned Geref. kerken* te noemen. De Regeering laat hen eenvoudig begaan.

Hoe geheel anders zou, naar den mensch gesproken, de loop der zaken geweest zijn, indien aan »de uitgedrevenen" van 1834 terstond een dergelijke »vrijheid" was gegund.

Zij echter mochten zich niet openbaren als gemeenten des Heeren, mochten zelfs niet samenkomen boven de 19 personen, mochten geen Ouderlingen noch Diakenen verkiezen, enz. enz. Zij werden als gemeenten des Heeren eenvoudig buiten de wet gesteld en waar ze toch samenkwamen uit elkander gelagen.

En dat alles stoud in verband met de vraag of ze al of niet *een bestaande gesindheid* waren, een *oude*, of een *nieuwe* kerk waren.

Zoo het eerste, dan hadden *ze recht* op dit alles; zoo het laatste dan hing het van het goedvinden der Regeering af of die hun onder zekere voorwaarden *toelating* en *erkenning* als gemeenten wilde verleenen. Want, gelijk Van Hall opmerkt (pag. 42): »nimmer hebben *zij* (de gescheidenen) aan het geëerbiedigd Hoofd van den Staat het recht betwist, om over de al of niet toelating van *nieuwe* gesindheden in het land des Rijks te beschikken. Maar even verre blijft van hen de gedachte dat *zij* zich immer als *nieuwe gesindheid* zouden voordoen, en daardoor den naam van *volgelingen der nieuwe geloofsleer*, hun door den heer Van Appeltere gegeven (pag. 66) rechtvaardigen."

Een *nieuwe* of een *oude* kerk *dezelfde* of een *andere* dan de oude Geref. kerk, daarover ging het dus en eigenlijk daarover alleen.

Beslist en ondubbelzinnig verklaarden ze, dat ze zich van »de Herv. Kerk", d. i. naar de nadere verklaring van den Kerkeraad van Ulrum, »van onze Synodale Hervormde" of »van onze tegenwoordige Synodale Herv. of Liberale Kerk" hadden afgescheiden. Aan deze, of gelijk het te Genderen in den regel luidde, aan het Herv. Genootschap van 1816 achten zij zich in niets meer gebonden. Scheiding van het Genootschap en van alles wat des Genootschaps is, was hun lot. En te recht. Geen hinken op twee gedachten. Toch waren ze niet zoo dwaas, dat ze »de Synodale Herv." en »de ware Geref. Kerk" *vereenzelvigden.* Want ook even beslist en even ondubbelzinnig verklaarden ze, dat ze zich *niet* hadden afgescheiden van de ware Geref. Kerk". De ware Geref. Kerk was dus voor hen iets anders dan »de Herv Kerk". Juist door met de laatste te breken openbaarden ze zich als de eerste en verklaarden ze in het Adres van 1835, dat »de Herv. Kerk" of de Synodale »Herv. Kerk" als *eerste* in 1816 *ontstaan*, nooit kon zijn de Geref. Kerk of Gesindheid in de Grondwet van 1815 bedoeld. Het Genootschap van 1816 was hun een *nieuw* Genootschap, terwijl zij *de oude* Geref. Kerk uitmaakten.

Heel dit stuk moest overgenomen.

Het is te belangrijk, te overtuigend, te welsprekend om er iets uit weg te laten.

Het vervult te zeer met eerbied en ontzag voor de vaderen der Scheiding, die, ook bij minder historiekennis, door hun historisch-Gereformeerd instinct geleid, zóó zuiver stonden

KUYPER.

1) Ds Scholte c. s.
2) Pag. 468

Officieele berichten uit de Ned. Geref. kerken.

Vergadering der gecombineerde Classes Amsterdam—Hoorn—Edam op Woensdag 10 December, 's morgens te 9 ure.

Als Praeses fungeert naar toebeurt Dr. F. L. Rutgers; als Scriba wordt voor deze vergadering aangewezen Ds H. W van Loon.

De vergadering wordt geopend met het lezen van Psalm 122 en gebed.

Tot het onderzoek van de credentiebrieven worden aangewezen de BB. Ds. H. J. Reuijl en A. Janse.

Met kennisgeving zijn afwezig de Kerken van Nederhorst den-Berg en Ouderkerk.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

De Praeses doet namens Deputaten voor de examina mededeeling, dat een der examinandi zich heeft teruggetrokken, en leest een schrijven van den Kerkeraad van Amsterdam, waarbij toelating tot het examen volgens art. 11 Prov. Reg., wordt gevraagd voor Br. P. Goedhuys. Wordt besloten genoemden broeder in deze vergadering met de twee aangeschreven broeders te onderzoeken.

Overeenkomstig de acta van de tweede voorloopige Synode, volgens welke te Leeuwarden besloten is, dat in beginsel worde vastgehouden, dat elke Kerk in eigen behoefte voorzie; dat zij bij onvermogen zich tot haar Classis wende, opdat deze in eigen kring zorg drage; dat eerst bij onvermogen der Classe deze zich wende tot Deputaten der Synode, dat dienswolgens elke Classe voor hulpbehoevende Kerken twee Deputaten benoeme; worden de BB. Ds. H. W. van Loon en J. IJsebrand, van Amsterdam, als zoodanig aangewezen.

De Voorzitter herinnert aan den wensch der Synode dat onder leiding der Classes in elke Kerk minstens tweemaal per jaar, voor hulpbehoevende Kerken gecollecteerd worde.

De verzoeken om ondersteuning door de Kerken van Holysloot en Muiden ingediend, worden gesteld in handen van de pas verkozen Deputaten, bij wie ook collecten gestort worden door de Kerken van Buiksloot en Hilversum.

De examinandi komen in de vergadering en worden door Ds. Van Schelven onderzocht naar hunne kennis van de geloofsleer, en van de hedendaagsche ketterijen, en naar de kennis der Heilige Schrift, en van de gevallen der conscientie, door Ds. De Gaay Fortman. Daarna houden zij elk een korte oefening. Opgegeven waren de volgende Schriftuurplaatsen: Romeinen 1:16 en 17, 2 Petri 1:10 en 11, en 1 Petri 1:17—19.

Aan Br. P. Goedhuys, van Amsterdam, wordt de bevoegdheid verleend om in de Kerken dezer Classes te oefenen.

Na de pauze beveelt de Praeses der Kerken den aankoop van de Acta der tweede Voorloopige Synode aan, die bij den uitgever Wormser, te Amsterdam, zijn verschenen en door alle ambtsdragers dienen te worden gelezen.

De Deputaten voor de Kerkvisitatie deelen mede dat zij de Kerken bezocht hebben, uitgezonderd die van Amsterdam, en vragen diligentverklaring tot de volgende vergadering voor het uitbrengen van hun rapport. Diligentverklaring wordt verleend en de BB. Ds. Reuijl en Arendse worden aangewezen om de Kerk van Amsterdam te visiteeren.

Aan de orde komt hetgeen verder volgens Art. 10 van de Prov. Regeling in iedere vergadering behandeld moet worden. De regeling der vacatuurbeurten wordt aan de predikanten opgedragen. In de Kerk van Weesp zal het werk der reformatie voortgezet, en in andere Kerken, onder Gods zegen, begonnen worden.

Een broeder uit de niet ontkomen Kerk van Ankeveen op uitnoodiging ter vergadering tegenwoordig, doet eenige mededeelingen.

Aan de Kerk van Naarden wordt geraden om de zorg voor een broeder te Muiderberg op te dragen aan de tot reformatie gekomen Kerk van Muiden, en het boek waarin zijn naam geschreven werd, aan laatstgenoemde Kerk over te maken.

Den consulent van Nederhorst-den-Berg wordt opgedragen de leden van de kerk van Vreeland, die in eerstgenoemde kerk zijn ingeschreven, te adviseeren, zich te wenden tot de Classis van Amersfoort.

Wordt gelezen een missive van Deputaten voor de proceskosten, begeleidende een circulaire van het moderamen der tweede Voorloopige Synode, houdende de dringende vermaning om de collecte toch om de drie maanden te houden en daarmede te beginnen waar zulks verzuimd werd. De Praeses zegt, dat hoewel onze Classis in deze niet de traagste is, er toch nog altijd kerken zijn, die de zaak der proceskosten beter kunn en behandelen.

Aan een Br., die door de Deputaten Synodi toegelaten werd tot het afleggen van het examen bedoeld in Art. 8 K. O. en die verlangt onderzocht te worden door de Classis, zal worden bericht dat hij D. V. daartoe in de volgende vergadering zal worden toegelaten.

De BB. Ds. H. W. van Loon en J. IJsebrand worden aangewezen om de geldelijke aangelegenheden dezer Classis te regelen en zoo noodig de quota te bepalen, welke dan op de Vergadering van Maart kunnen worden vastgesteld.

Bij de behandeling van het punt door de Kerk van Amstelveen op de agenda gebracht, om eenparigheid te verkrijgen bij 't et lezen van het formulier voor den Heiligen Doop, vooral ten opzichte van de derde doopvraag, blijkt dat er bij eenstemmigheid om het oude formulier te houden er onderscheidenlijk gedacht wordt over het toepasselijk maken van het formulier op verschillende omstandigheden. Reden waarom het der Classis niet wenschelijk voorkomt in deze een bepaald advies te geven.

De Kerk van Sloten vraagt hoe te handelen met leden der Kerk, die op Zondag melk ter verkoop naar de stad vervoeren en met leden, die onmogelijk te voet het kerkgebouw kunnen bereiken en daarom van die gelegenheden om te rijden gebruik maken. Ook in deze maakt de vergadering bezwaar een bepaald advies te geven en raadt aan bedoelde leden de vraag tot de conscientie te brengen hoe zij dit met Gods Woord doen kunnen.

Met verwijzing naar de acta van het Synodaal Convent, in 1887 te Rotterdam gehouden, wordt de vraag van Sloten of een Ouderling die oefent ook den zegen mag uitspreken, beantwoord als volgt: een Ouderling kan met de Gemeente wel bidden om den zegen maar hij kan den zegen niet op de Gemeente leggen.

De Vergadering wordt te 5 ure door den Praeses met dankgebed gesloten.

Classen Haarlem—Alkmaar.

VERSLAG der classicale samenkomst gehouden te Broek op Langendijk den 9den Dec. 1890.

Ds. W. den Hengst opent als consulent der ontvangende kerk de vergadering. Gezongen Ps. 68:8. Gelezen Ps. 68. Gebed. Blijkens de credentiebrieven zijn 15 kerken vertegenwoordigd, de kerk van Nieuw-Vennep niet. De ontvangende kerk zal voortaan zorgen voor het aanwezig zijn eener presentielijst. Het moderamen wordt samengesteld als volgt: Ds. J. Langhout, Praeses; Ds. W. den Hengst, Scriba; Ouderl. G. W. Akkerhuis Jr., Assessor. Ds. P. J. Wijminga, voor het eerst ter vergadering verschenen, wordt verwelkomd bij monde van den Praeses. De notulen worden na voorlezing goedgekeurd. Uit te brengen rapporten zullen voortaan op het agendum in de *Kerkbode* staan vermeld. Na de voorgeschreven vragen in art. 41 D. K. aangegeven, wordt Rapport uitgebracht van de gehouden kerkvisitatie. Dit Rapport zal gedeponeerd worden in het archief.

Volgt nu een rapport van de Commissie die ter vorige vergadering de opdracht ontving om op middelen te zinnen ten einde invalide oefenaren, hunne weduwen en weezen een hun passend onderhoud te verstrekken. Na zeer breedvoerige bespreking wordt een andere commissie benoemd, die de tegenwoordige zal overnemen. Deze zal bestaan uit de br. Vermeulen, Wolzak en Wijminga.

Twee broeders, een uit Zaandam en een uit Koog verzoeken toegang ter vergadering om over een belang der Zaandamsche kerk de classen te mogen toespreken. Daar deze broeders noch eene schriftelijke aanvrage hiertoe gedaan hebben, noch hunne bezwaren te voren schriftelijk hebben ingeleverd, besluit de vergadering slechts dûmaal bij hooge uitzondering deze broeders toe te laten. De classen beloven haar antwoord aan eerstgenoemden schriftelijk te zullen toezenden.

Een ingekomen schrijven van de deputaten voor de proceskosten wordt voorgelezen en door Ds. Wijminga nader aangedrongen.

Met blijkbare ingenomenheid neemt de vergadering kennis van de nadere toelichting die de kerken van N. Scharwoude c. a. op hare vraag: »Kunnen de classen ook meer werkzaam zijn ter hereeniging der geref. kerken?" bij monde van ouderl. Boeijenga verstrekken. Algemeen wordt de noodzakelijkheid erkend dat de plaatselijke kerken wien deze zaak het allereerst betreft, in vereeniging zoekenden geest zullen arbeiden.

Een ingekomen schrijven van br. Froger te Amsterdam wordt voorgelezen en de inhoud er van de kerk van Anna-Paulowna op het hart gebonden.

Bij het heropenen der vergadering blijkt een der afgevaardigden zonder consent naar zijn woonplaats vertrokken te zijn, wat streng wordt afgekeurd.

Het verzoek der kerken van Hoofddorp en Vijfhuizen om de brs. Hissink en Van Maanen weder voor een jaar als oefenaren in haar midden toe te laten, wordt ingewilligd. Een voorstel van de kerk van Zaandam betreffende art. 19 D. K. wordt aangehouden tot de volgende vergadering. Besloten wordt dit voorstel met de breedvoerige toelichting door Ds. Wijmenga er bijgevoegd in de *N.-Holl. Kerkbode* op te nemen.

Naar aanleiding van een voorstel der kerk van Beverwijk wordt het collecteeren bij de huizen door Diakenen met schaal of bus eenstemmig afgekeurd.

Ds. J. Langhout en Ds. P. Wijmenga worden verkozen tot Classicale Deputaten voor hulpbehoevende kerken.

De kerken worden herinnerd aan »de *Herauut*" als officieel orgaan der Ned. Geref. kerken (thans in doleantie).

Na de gebruikelijke rondvraag wordt de vergadering met het zingen van Ps. 74:19 en dankgebed door den Praeses gesloten.

Ds. W. DEN HENGST,
h. t. Scriba.

De financieele Commissie der classen Haarlem—Alkmaar voor de hulpbehoevende kerk van Anna Paulowna bericht met hartelijken dank de ontvangst der volgende giften:

Door den heer G. W. Akkerhuis Sr. van P. B. *f* 1, F. de B. *f* 1, P. de G. *f* 0.50, K. W. *f* 1, J. B. Wz. *f* 0.50, P. B. *f* 1, J. W. JGz. *f* 0.50, J. G. JCz. *f* 0.50, D. Kl. *f* 0.50, O. W. *f* 0.50, D. K. 0.50. allen te Broek op Langendijk.

Door denzelfde van M. H. *f* 0.50, G. S. *f* 0.50, C. M. *f* 0.25, D. B. *f* 0.25, K. H. *f* 0.25, G. R. *f* 0.25, A. H. *f* 0.50, J. B. JWz. *f* 1, allen te Noord-Scharwoude c. a.

Door denzelfde te Dordrecht ingezameld: van N. N. *f* 0.50, N. N. *f* 0.50, S. *f* 0.50, H. D.